

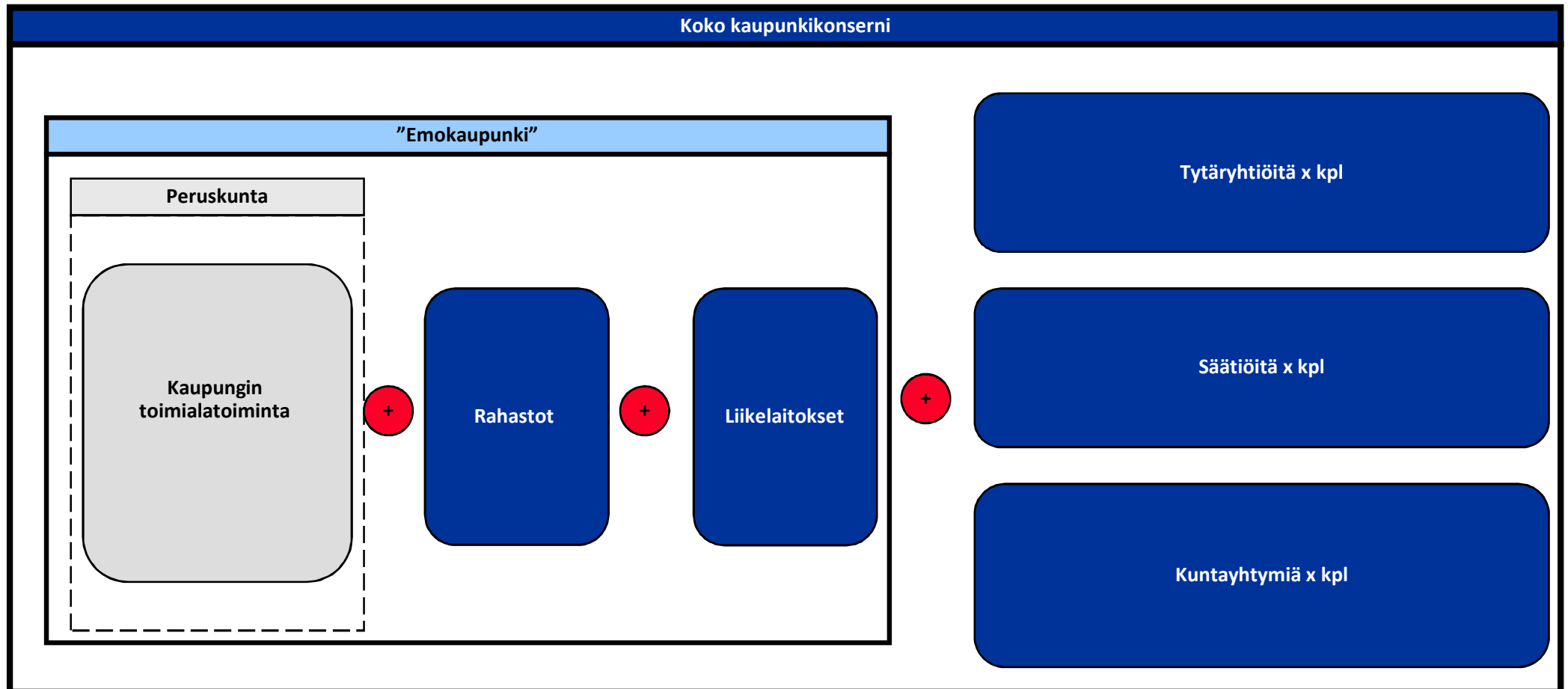
Lahden kaupungin konsernitilinpäätösanalyysi 2015

Versio : 9.6.2015

B&MANs

Bo-Erik Ekström/ Rudolf Ekström

Suurkaupunkien konsernirakenne – B&MANs analyysi kattaa koko kaupunkikonsernin

Kuntien tilinpäätösanalyysit

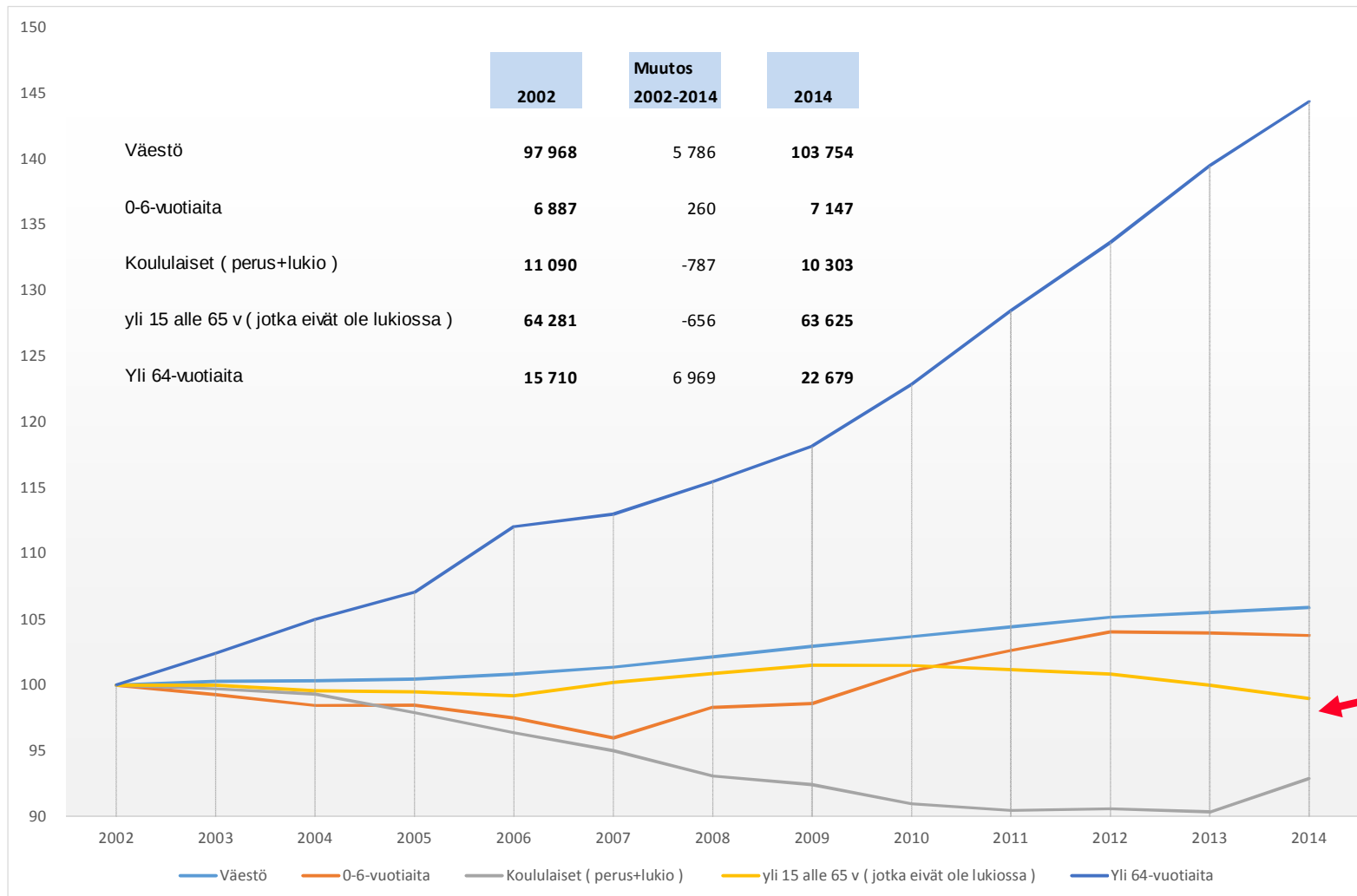
- *Kuntien tilinpäätösanalyysien* tavoite on tarjota kuntalaisille, päättäjille, medialle sekä muille kuntataloudesta kiinnostuneille tahoille riippumaton ja analyttinen väline kaupunkien taloudellisen tilan seurantaan.
- Analyysi on tehty yritystaloudellisesta näkökulmasta, mutta malli on kuitenkin räätälöity kuntataloudelle soveltaen olemassa olevia yritysanalyysityökaluja. Lähestymistapa mahdollistaa kuntien taloudellisen kehityksen seuraamisen aiempaa tarkoituksenmukaisimmilla, tarkemmilla ja vertailukelpoisemmilla mittareilla.
- Seuranta on säännöllistä ja sen tarkoituksena on helpottaa kuntatalouden ja kuntien toiminnan ymmärtämistä sekä lisätä sen läpinäkyvyyttä. Näin analyysien tarkoituksena on edesauttaa myös kuntataloudesta käytävän keskustelun tason ja kiinnostuksen kohenemista ja kannustaa myös kuntalaisten ja yksityisen sektorin aktiivisempaa osallistumista kuntataloudesta käytävään keskusteluun.
- Analyyseissä kuntien asukkaita kutsutaan **asukasomistajiksi** soveltaen kuluttajaosuuskuntien asiakasomistajakäsitettä, sillä kunnallisella toiminnalla on monia yhtäläisyyksiä juuri kuluttajaosuuskuntien kanssa. Asukkaat sekä rahoittavat kuntien toiminnan että käyttävät niiden tarjoamia palveluita. Kuntatalouden tarkasteleminen omistajan näkökulmasta muistuttaa myös siitä, että kuntalaisten intresseissä on valvoa ja pohtia, kuinka kuntakonsernien laajoja omaisuusmassoja hallitaan ja hyödynnetään.
- Verkkosivuille www.asukasomistajat.fi päivitetään vuoden mittaan suurimpien kuntien tilinpäätösanalyysien versiot.

Sisältö

- Tausta ja tavoitteet
- **Lahden kaupunki 2011-2015**
- Lahden kaupunkikonserni 2015
- Lahden kaupunkikonserni - yhteenveto

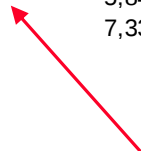
Lahden kaupungin väestörakenteen kehitys : 2002 – 2014 : Asukkaita 31.12.2015 = 103 846

Indeksointi : 100 on jokaisen väestösegmentin asukasmäärä vuonna 2002 ja indeksi siis kertoo miten tämä **segmentti** kehittyy vuoteen 2014. Segmentin ”valinta” perustuu Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton julkaisemiin ”nettokustannus per asukas” tilastoihin

Verotulot olivat 395,3 meur vuonna 2015 – **yksi veroprosentti tuo 16,8 meur.**

Kunnallisvero (%)	20,25 %	20,25 %	19,50 %	19,50 %	19,50 %			
Lahden kaupungin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	ERO 2015/2014	Muutos % 2015/2014	5v CAGR
<i>Kunnan tulovero</i>	336 774	334 941	325 137	306 765	293 064	1 833	0,55 %	3,54 %
<i>Osuus yhteisöveron tuotoista</i>	23 485	22 542	21 159	19 602	23 807	943	4,18 %	-0,34 %
<i>Kiinteistövero</i>	32 374	28 285	27 117	25 362	24 978	4 089	14,46 %	6,70 %
<i>Koiraverot/Muut verot</i>	0	0	0	0	0	0		
Verotulot yhteensä	392 633	385 768	373 413	351 729	341 849	6 865	1,78 %	3,52 %
<i>Osuus yhteisöveron tuotoista</i>	5,98 %	5,84 %	5,67 %	5,57 %	6,96 %			
<i>Kiinteistövero</i>	8,25 %	7,33 %	7,26 %	7,21 %	7,31 %			

Valtionosuudet olivat 8,4 meur suuremmat suhteessa vuoteen 2014 – verotulojen tasaus on Lahdessa positiivinen

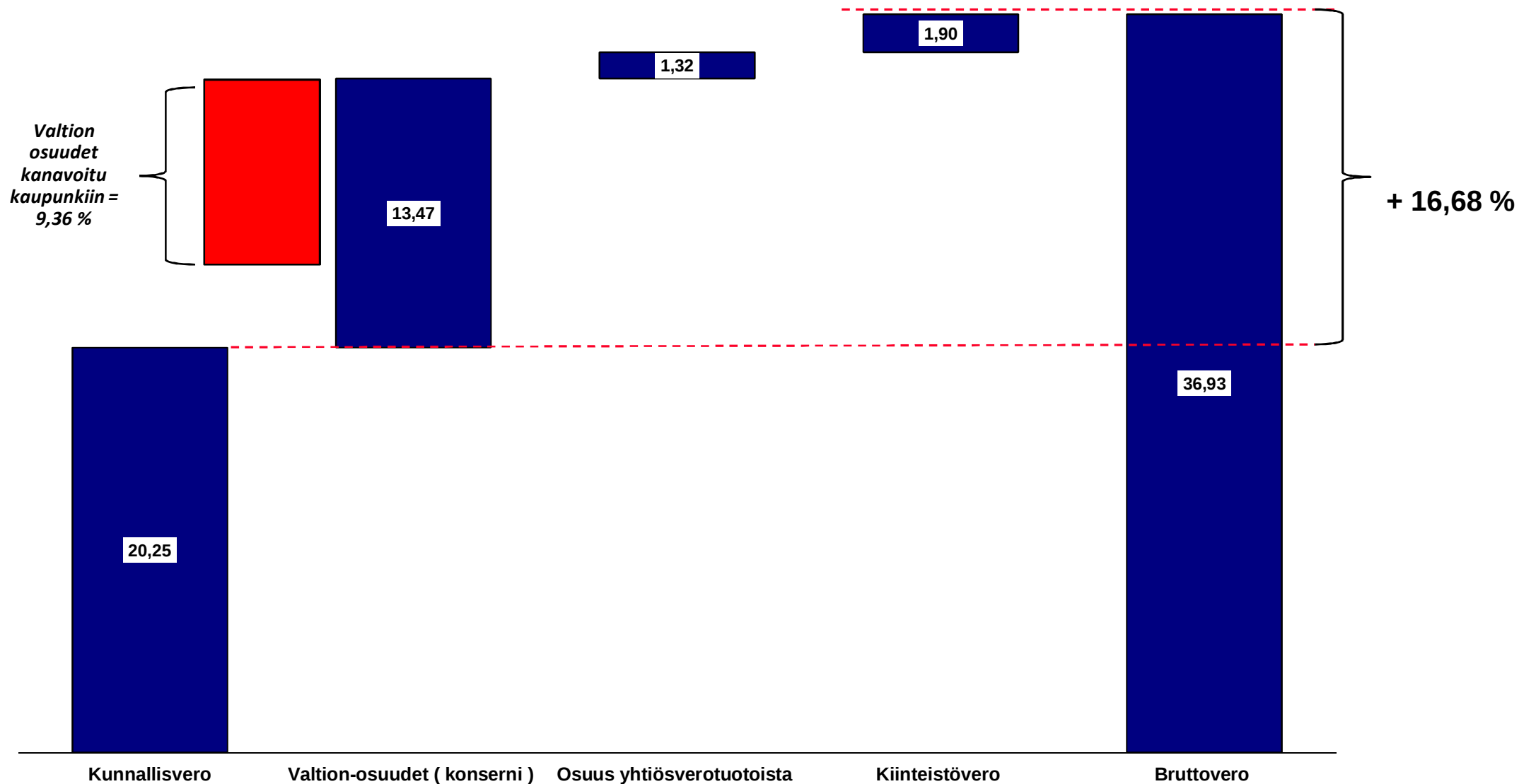
Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANS

Lahden kaupunki	2010 Lahti	2011 Lahti	2012 Lahti	2013 Lahti	2014 Lahti	2015 Lahti	Muutos 2015/2014
Aukkaita	101 574 19,00 %	102 297 19,50 %	103 005 19,50 %	103 366 19,50 %	103 811 20,25 %	103 846 20,25 %	35 0,75 %
Peruspalveluiden valtionosuus	145 728	150 747	160 825	162 297	160 825	145 190	-15 635
Opetus- ja kulttuuritoimi	-8 286	-8 149	-8 560	-8 913	-8 560	-4 953	3 607
v2010 järjestelmämuutoksen tasaus	-110	-110	-110	-110	-110	0	110
Valtionosuudet brutto	137 332	142 488	152 155	153 274	152 155	140 237	-11 918
Verotulojen tasaus	-2 962	-1 882	-2 902	-2 041	-2 902	17 447	20 349
Valtionosuudet netto	134 370	140 606	149 253	151 233	149 253	157 684	8 431

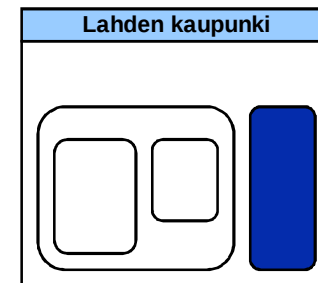
Yksi veroprosentti tuo Lahden kaupungille 16,8 meur , niin valtionosuudet edustavat 9,36 % kunnallisveroprosentin tuottoa – kaupunkitasolla. Kun valtionosuuksia kanavoidaan suoraan myös Lahden tyttärille niin konsernitasolla valtionosuukisa maksettiin Lahden kaupungille 226,5 meur edestä , joka vastaa 13,47 kunnallisveroprosentin tuottoa

Lahden kaupungin **bruttovero oli** vuonna 2015 = 36,93 % (+ 1,22 %)

Bruttoveroprosentti vastaa sitä verotasoa, jota kunnat joutuisivat kantamaan asukkailtaan ilman valtion ja kunnan välisiä tulonsiirtoja missä myös kiinteistövero peritään osana kunnallisveroa

Lahden kaupungilla on 6 liikelaitosta, joiden liikevaihto vuonna 2015 oli 97,5 meur – toiminnan kokonaisliikevoitto 6,3 meur– peruspääoma korvauksia ei makseta eikä vaadita

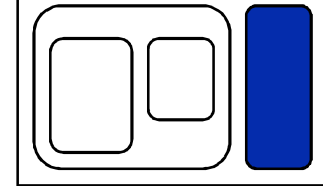

keur

Liikelaitokset 2015	Lahden Kaupunginorkesteri	Lahden Tietotekniikka	Lahden Kaupunginteatteri	Tilakeskus	Lahden Ateria	Lahden Servio	Yhteensä
Tulot	6 718	9 536	8 390	48 349	14 667	9 838	97 498
Menot	6 352	7 091	8 250	25 688	14 088	9 337	70 806
Toim.kate	366	2 445	140	22 661	579	501	26 692
Poistot	25	2 373	231	17 748	0	10	20 387
Liikevoitto	341	72	-91	4 913	579	491	6 305
	5,08 %	0,76 %	-1,08 %	10,16 %	3,95 %	4,99 %	6,47 %
Rahoituskulut	-4	-126	-10	-2 462	-2	0	-2 604
Rahoitustuotot	0	0	0	6	0	0	6
Verot	0	0	0	0	0	0	0
Nettotulos	337	-54	-101	2 457	577	491	3 707
	5,02 %	-0,57 %	-1,20 %	5,08 %	3,93 %	4,99 %	3,80 %
Peruspääomakorvaus	0	0	0	0	0	0	0
Tulos	337	-54	-101	2 457	577	491	3 707
	5,02 %	-0,57 %	-1,20 %	5,08 %	3,93 %	4,99 %	3,80 %

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

Lahden kaupungin liikelaitokset sitovat toimintaansa 277,3 meur – tilakeskus siitä suurimman osan (266,8 meur)

keur

Liikelaitokset 2015	Lahden Talouspalvelut	Lahden Tietotekniikka	Lahden Kaupunginteatteri	Tilakeskus	Lahden Ateria	Lahden Siivouspalvelu	Yhteensä
Sidottu toimintaan	915	2 970	-171	261 534	3 633	3 072	271 953
Sijoitukset	0	0	0	5 298	0	0	5 298
Kassa	0	0	3	0	2	0	5
Sidottu pääoma	915	2 970	-168	266 832	3 635	3 072	277 256
Lainat kaupungilta/kunnalta	82	4 208	261	258 625	0	0	263 176
Muut rahottajat	0	0	0	0	0	0	0
Korolliset velat	82	4 208	261	258 625	0	0	263 176
Oma pääoma	833	-1 238	-429	8 207	3 635	3 072	14 080

Kokonaisuudessaan tuloja kertyi vuonna 2015 kaupunkitasolla 680,3 meur. Tämä on 10,5 meur enemmän kuin vuonna 2014

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

Lahden kaupungin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	ERO 2015/2014	2015/2014	5v CAGR
<i>Myyntituotot</i>	32 391	25 335	19 014	15 045	14 740	7 056	27,85 %	21,75 %
<i>Maksutuotot</i>	37 548	37 858	36 217	41 210	39 352	-310	-0,82 %	-1,17 %
<i>Tuet ja avustukset</i>	17 670	17 867	18 721	15 811	15 134	-197	-1,10 %	3,95 %
<i>Vuokratuotot</i>	23 290	21 408	21 668	19 462	19 422	1 882	8,79 %	4,65 %
<i>Muut tuotot</i>	10 429	28 671	8 150	13 210	7 897	-18 242	-63,63 %	7,20 %
Toimintatuotot	121 328	131 139	103 770	104 738	96 545	-9 811	-7,48 %	5,88 %
Valmistus omaan käyttöön	475	624	443	385	223	-149		
<i>Verotulot</i>	392 634	385 768	373 413	351 729	341 849	6 866	1,78 %	3,52 %
<i>Valtionosuudet</i>	157 685	149 253	151 233	149 883	140 606	8 432	5,65 %	2,91 %
<i>ALV:n takaisinperintä</i>	0	0	0	0	0	0		
Verot ja valtionosuudet	550 319	535 021	524 646	501 612	482 455	15 298	2,86 %	3,34 %
<i>Satunnaiset tuotot</i>	8 185	2 990	0	0	0	5 195		
<i>Satunnaiset kulut</i>						0		
Myyntivoitot/tappiot	8 185	2 990	0	0	0	5 195		
" Liikevaihto "	680 307	669 774	628 859	606 735	579 223	10 533	6,51 %	4,10 %

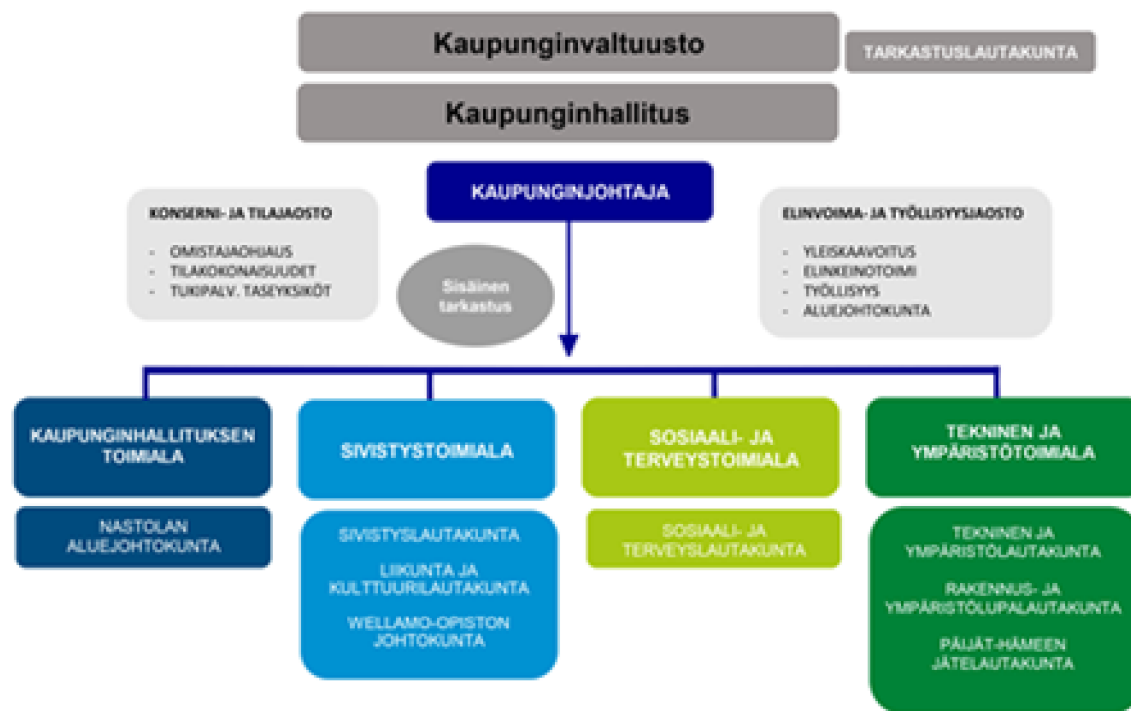
TP2015 :” Toimintatuottojen vähenemisen taustalla verrattuna edelliseen vuoteen on merkittävänä tekijänä konsernin sisäinen kauppa 2014 (19,3 milj. euroa), jossa puhdistamotilat myytiin Lahti Aqua Oy:lle. Myyntituotot kasvoivat 27,8 prosenttia edellisvuodesta, minkä taustalla on joukkoliikenteen (+5 milj. euroa vuoteen 2014 nähden) **toimintatavan muutos**.“

Lahden kaupungin organisaatio 31.12.2015

Henkilöstö
(2014)
6 074

Henkilöstö
(2015)
6 287

Henkilöstökulut
(2014)
270,0 meur

Henkilöstökulut
(2015)
270 meur

Vuoden 2015 liikevoitto oli taas 10,1 meur negatiivinen kun sisäisiä myyntivoittoja ei tehty – toimintakustannuksia on kaupunkitasolla lisätty 28,8 meur ja poistoja 2,2 meur , eli suhteessa edelliseen vuoteen kaupungin kokonaiskustannukset nousivat 31,0 meur

Lahden kaupungin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	ERO 2015/2014	2015/2014	5v CAGR
" Liikevaihto "	680 307	669 774	628 859	606 735	579 223	10 533	6,51 %	4,10 %
Palkat ja palkkiot	201 616	201 675	206 939	200 171	191 825	-59	-0,03 %	1,25 %
Eläkekulut	55 818	55 797	57 366	54 604	53 731	21	0,04 %	0,96 %
Muut hlö sivukulut	12 348	12 481	11 130	11 591	11 189	-133	-1,07 %	2,49 %
Henkilöstökulut yhteensä	269 782	269 953	275 435	266 366	256 745	-171	-0,06 %	1,25 %
Palvelujen ostot	273 389	255 442	254 158	243 090	223 380	17 947	7,03 %	5,18 %
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	24 618	25 201	27 962	27 278	26 101	-583	-2,31 %	-1,45 %
Avustukset	58 758	50 874	50 678	47 205	41 699	7 884	15,50 %	8,95 %
Vuokrakulut	0	0	0	0	0	0		
Muut toimintakulut	26 751	23 007	21 319	17 434	14 687	3 744	16,27 %	16,17 %
Toiminnankustannukset	653 298	624 477	629 552	601 373	562 612	28 821	4,62 %	3,81 %
Toimintakate	27 009	45 297	-693	5 362	16 611	-18 288		
Poistot	37 192	34 962	36 525	30 421	31 448	2 230	6,38 %	4,28 %
Liikevoitto	-10 183	10 335	-37 218	-25 059	-14 837	-20 518		

Kun rahoitustoiminnan nettotulos oli 5,9 meur (- 4,8 meur) – kaupungin nettotulos painui tappiolle

Lahden kaupungin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	ERO 2015/2014	2015/2014	5v CAGR
Liikevoitto	-10 183	10 335	-37 218	-25 059	-14 837	-20 518		
Korkotuotot	9 212	10 350	10 994	11 749	12 448	-1 138	-11,00 %	-7,25 %
Muut rahoitustuotot	11 064	13 372	8 917	29 075	20 059	-2 308	-17,26 %	-13,82 %
Korkokulut	-13 451	-12 579	-10 950	-11 574	-11 398	-872	6,93 %	4,23 %
Muut rahoituskulut	-962	-467	-1 452	-204	-656	-495	106,00 %	10,04 %
Netto korot	5 863	10 676	7 509	29 046	20 453	-4 813	-45,08 %	-26,83 %
Arvonalentumiset	-318	0	-313	-5	-29	-318		
Netto tulos	-4 638	21 011	-30 022	3 982	5 587	-25 649		

TP2014: ”Rahoitustuottojen kasvu selittyy pääosin muihin rahoitustuottoihin kirjattavien konserniyhtiöiden osinkojen lisäyksestä. Lahti Energia Oy:n osinko kaupungille oli 10 milj. euroa, kun se edellisvuonna oli 7,5 milj. euroa”

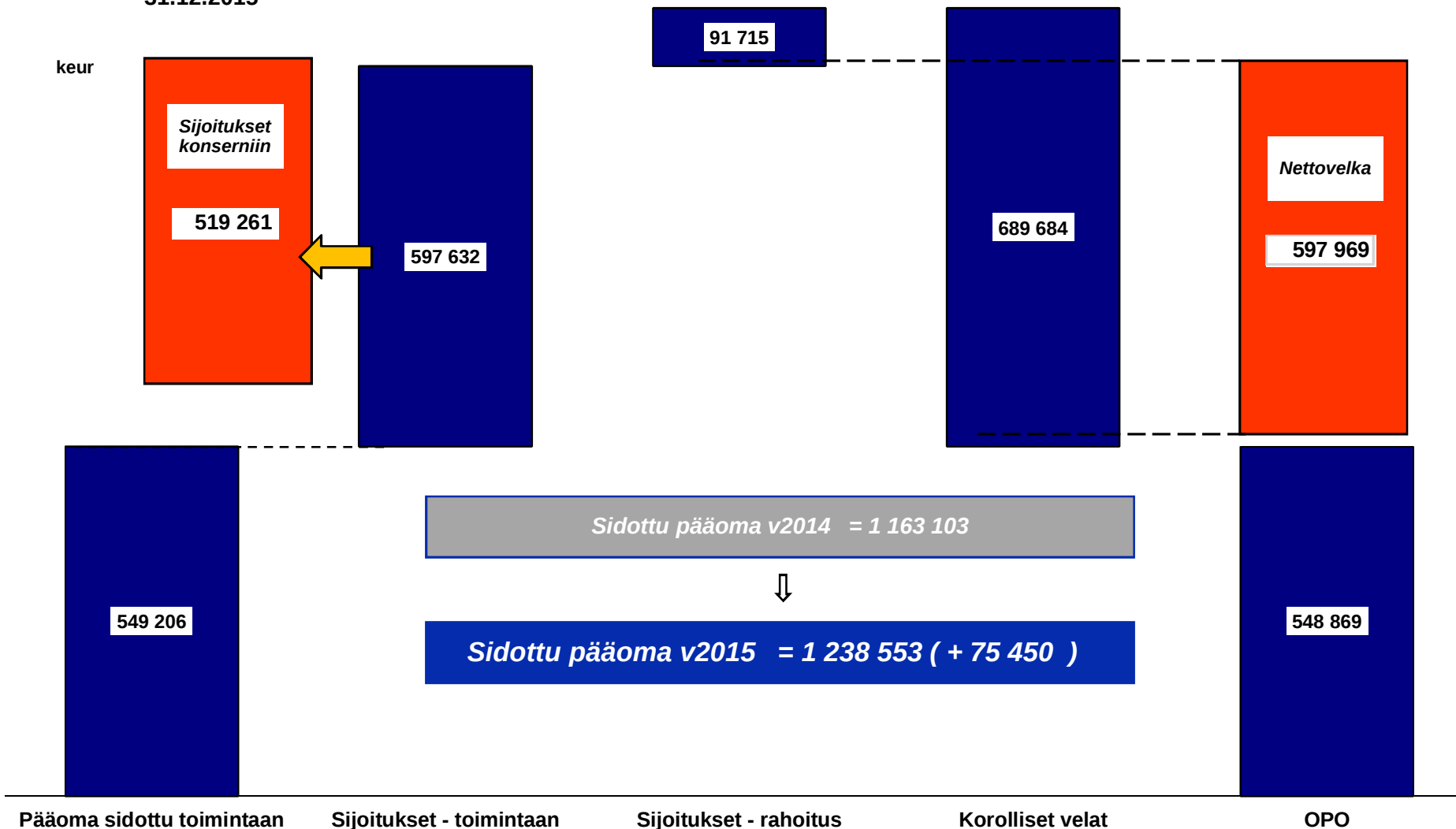
TP2014: ”Lahden vuoden 2014 tulos oli 21 miljoonaa euroa, mutta siihen sisältyi noin 22 miljoonan euron edestä konsernin sisäisiä tai satunnaisia eriä, joita ilman tulos olisi ollut 1 miljoonan euron tappiollinen”

TP2015 :Heikkeneminen selittyy pääosin kaupungin osinko- ja rahoitustuottojen vähenemisellä sekä korkokulujen kasvulla. Kaupungin korkomenot olivat noin 4 milj. euroa suuremmat kuin korkotulot. Aiempina vuosina korkomenot ja korkotulot ovat olleet lähes yhtä suuret

Lahden 519,3 meur kaupungin sijoitukset konserniin oli 513,3 meur ja nettovelkaa 598,0 meur (+ 60,5 meur) => **holding yhtiö**

31.12.2015

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

keur

**Lahden kaupungin investoinnit
86,2 meur (+ 5,4 meur) – uutta
lainaa otettiin 82,0 meur edestä ja
tytäryhtiöt lainasivat emolta 37,3
meur edestä varoja netto , 11,0
meur vapautettiin varoja
käyttöpääomasta - kassavaroja
lisättiin 14,5 meur edestä**

Lahden kaupunki			
Rahoituslaskelma	2015	2014	ERO 2015/2014
Vuosikate	24 686	52 982	-28 296
Satunnaiset erät	8 185	2 990	5 195
Tulorahoituksen korjauserät	148	-23 588	23 736
Toiminnan rahavirta	33 019	32 384	635
Investointimenot	-86 191	-80 713	-5 478
Rahoitusosuudet inv.menoihin	4 407	2 890	1 517
Pysyvien vastaavien luovutustulot	7 652	24 041	-16 389
Investointien rahavirta	-74 132	-53 782	-20 350
Toiminnan ja investointien rahavirta	-41 113	-21 398	-19 715
Antolainasaamisten lisäykset	-72 745	-43 390	
Antolainasaamisten vähennykset	35 424	47 938	
Antolainauksen muutokset	-37 321	4 548	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	132 619	153 068	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-50 016	-48 144	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-654	-56 618	
Lainakanna muutokset	81 949	48 306	
Oman pääoman muutokset	0	0	
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutoks	1 704	-163	
Vaihto-omaisuuden muutos	29	241	
Saamisten muutos	7 743	-17 420	
Korottomien velkojen muutos	1 515	-5 508	
Muut maksuvalmiuden muutokset	10 991	-22 850	
Rahoituksen rahavirta	55 619	30 004	
Rahavarojen muutos	14 506	8 606	
Rahavarat 31.12.	91 715	77 208	
Rahavarat 1.1.	77 208	68 603	

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

Konsolidoimalla peruskunta ja liikelaitokset syntyy Lahden kaupunki – liikelaitoksia rahoitetaan sisäisillä lainoilla eikä niihin ole mitään peruspääomaa kanavoitu

keur

Lahden kaupunki 2015	Perus kunta	Rahastot (+ myynti voitot)	Like- laitokset	Eli- minoinnit	Lahden Kaupunki
Tulot	676 568	87	97 498	-93 846	680 307
Menot	675 756	580	70 806	93 844	653 298
Toim.kate	812	-493	26 692		27 009
Poistot	16 513	829	16 471	3 379	37 192
Liikevoitto	-15 701	-1 322	10 221	-3 381	-10 183
	-2,32 %		10,48 %		-1,50 %
Rahoituskulut	-14 407	0	-2 604	2 598	-14 413
Rahoitustuotot	22 796	71	6	-2 597	20 276
Peruspääomakorvaus			0		0
Tuloksen oikaisut	0				0
Nettotulos	-7 312	-1 251	7 623	-3 380	-4 320

Lahden kaupunki 2015	Perus kunta	Rahastot (+ myynti voitot)	Like- laitokset	Eli- minoinnit	Lahden Kaupunki
Sidottu toimintaan	257 068	20 185	271 953		549 206
Sijoitukset	854 896	614	5 298	-263 176	597 632
Kassa	91 599	111	5		91 715
Sidottu pääoma	1 203 563	20 910	277 256		1 238 553
Korolliset velat	689 684	0	263 176	-263 176	689 684
Oma pääoma	513 879	20 910	14 080	0	548 869
Peruspääoma			0		

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

Sisältö

- Tausta ja tavoitteet
- Lahden kaupunki 2011-2015
- **Lahden kaupunkikonserni 2015**
- Lahden kaupunkikonserni - yhteenveto

Lahden kaupungin tytäryhtiötoiminta – *kuusi laajempaa kokonaisuutta*

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANS

Lahden kaupunginkonserni

Lahden kaupunki

2015

LIIKETOIMINTAA HARJOITTAVAT

1	Lahden Pysäköinti Oy, 502
2	Lahden Seudun Kuntatekniikka Oy, 518
3	Lahden Sibeliustalo Oy, 503
4	Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy-alakonserni, 504
5	Lahti Aqua Oy-alakonserni, 507
6	Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy, 508
7	Työterveys Wellamo Oy, 520
8	Lahden Messut Oy, 521
9	Lahden Sairaalaparkki Oy, 522
10	Calpro Oy, 523
11	Lahden ammattikorkeakoulu Oy, 525
12	Lahden Työn Paikka Oy, 526
13	Oppilastalo Oy, 224
14	Lahden Tilatalot Oy, 306
15	Lahden Rudolf Steiner koulun Talo Oy, 308
16	Lahden Terveystalo Oy, 309
17	Osaamiskiinteistöt Oy, 305
18	Lahden Jäähalli Oy, 602
19	Lahden Konservatorio Oy, 603
20	Lahden seutu - Lahti Region Oy, 601
21	Päijät-Hämeen Ajoharjoittelurata Oy, 614
22	Spatium Toimitilat Oy, 604

ENERGIA

1	Lahti Energia Oy-alakonserni, 505
---	-----------------------------------

KUNTAYHTYMÄT

1	Hollolan-Lahden Vesilaitos ky, 401
2	Hämeen Päihdehuollon ky, 402
3	Päijät-Hämeen koulutuskonserni ky, 403
4	Päijät-Hämeen liiton ky, 404
5	Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon ky, 405
6	Eeva ky, 408

SÄÄTIÖT

1	Musiikkiopiston Omakotisäätiö, 311
2	Radio- ja tv-museosäätiö, 605

ARAVA

1	Lahden Talot Oy, 201
---	----------------------

KIINTEISTÖT

1	Kiint Oy Hansaparkki, 302
2	Kiint Oy Lahden Sammonkatu 8, 303
3	Kiint Oy Lahden Siltavouti, 304

Tilikauden aikana tehtiin Lahti konsernin osalta seuraavia muutoksia

- Kaupunginsairaalan laboratoriopalvelut siirtyivät Laboratorio liikelaitokseen,
- Lamk Oy perustettiin ja toiminta eriytettiin Päijät-Hämeen koulutus konsernin toiminnasta,
- Hämeen Päihdehuollon Kuntayhtymän toiminta loppui 31.10.2014.
- LK Kiinteistöpalvelut asetettiin selvitystilaan 31.1.2014.
- Lisäksi syntyivät päätökset Lahti Events Oy:n ja Työhönvalmennus Valma Oy:n perustamisista, toiminta näiden osalta alkoi vuoden 2015 alussa.
- Salpausselän kuntajakoselvitys jatkui vuonna 2014, syksyllä päädyttiin ratkaisuun, jossa jatkoselvityksen kohteena olivat Nastolan ja Lahden sekä Hämeenkosken ja Hollolan kuntien yhdistymiset.
- Lahden alueen kuntajaon jatkoselvitys Lahden ja Nastolan osalta päättyi selvitysmiehen jättämään yhdistymissopimukseen 15.12.2014.
- Kuntien päätökset siirtyivät siten vuoden 2015 puolelle ja 26.1.2015 sekä Nastolan että Lahden valtuustot päättivät kuntien yhdistymisestä vuoden 2016 alusta
- Salpausselän Kuntajakoselvityksen jatkoselvityksen perusteella Nastola ja Lahti muodostavat uuden kunnan vuoden 2016 alusta

Lähde Lahden kaupunki TP 2015

Lahden kaupungin konsernituloslaskelma – toiminta Koy on Lahdessa pientä

Lahden kaupunki 2015	Perus kunta	Rahastot (+ myynti voitot)	Like- laitokset	Eli- minoinnit	Lahden Kaupunki	Arava toiminta	Lahden Energia Oy	Liiketoim. harjoittavat Oy muodossa	Kiinteistö toiminta	Säätiö toiminta	Kunta yhtymät	Eli- minoinnit	Lahden Kaupunki (konserni)
Tulot	676 568	87	97 498	-93 846	680 307	47 216	170 318	172 443	698	164	246 031	-152 336	1 156 656
Menot	675 756	580	70 806	93 844	653 298	27 145	127 708	146 966	536	198	233 103	-152 277	1 036 676
Toim.kate	812	-493	26 692		27 009	20 071	42 610	25 478	161	-34	12 929	-59	119 980
Poistot	16 513	829	16 471	3 379	37 192	6 029	28 085	18 583	847	17	12 681	-801	102 937
Liikevoitto	-15 701	-1 322	10 221	-3 381	-10 183	14 041	14 525	6 895	-686	-50	248	742	17 043
	-2,32 %		10,48 %		-1,50 %	29,74 %	8,53 %	4,00 %	-98,34 %	-30,73 %	0,10 %		1,47 %
Rahoituskulut	-14 407	0	-2 604	2 598	-14 413	-3 326	-6 795	-6 303	0	-5	-613	10 158	-21 297
Rahoitustuotot	22 796	71	6	-2 597	20 276	46	930	260	0	43	165	-24 369	5 536
Peruspääomakorvaus			0		0								
Tuloksen oikaisut	0				0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nettotulos	-7 312	-1 251	7 623	-3 380	-4 320	10 761	8 660	852	-686	-13	-200	-13 468	1 282

Konsernitasolla liikevaihtoa kertyi 1 129,0 meur , siitä 476,3 meur konserniyhtiöistä

Lahden kaupunginkonsernin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	Muutos 2015/2014	Nettotuloslaskelma konserni vs emo
<i>Myyntituotot</i>	428 502	431 303	422 238	472 210	479 350	-2 802	396 111
<i>Maksutuotot</i>	47 640	47 821	45 374	46 963	44 569	-181	10 092
<i>Tuet ja avustukset</i>	28 390	28 011	29 128	26 813	26 354	379	10 720
<i>Vuokratuotot</i>	24 936	22 143	21 264	16 592	16 380	2 793	1 646
<i>Muut tuotot</i>	12 423	9 329	6 445	16 338	8 399	3 094	1 994
Toimintatuotot	541 891	538 607	524 448	578 916	575 052	3 284	420 563
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	952	669	0	-475
<i>Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta</i>	118	116	130	214	293	2	116
<i>Verotulot</i>	388 657	382 399	370 290	351 729	341 849	6 258	-3 977
<i>Valtionosuudet</i>	226 483	204 927	208 991	149 883	140 606	21 556	68 798
Verot ja valtionosuudet	615 257	587 442	579 411	501 826	482 748	27 816	64 936
<i>Satunnaiset tuotot</i>	0	2 990	0	6 129	5 200	-2 990	-8 185
<i>Satunnaiset kulut</i>	-493	0	0	0	0	-493	-493
Myyntivoitot/tappiot	-493	2 990	0	6 129	5 200	-3 483	-8 678
" Liikevaihto "	1 156 656	1 129 039	1 103 859	1 087 823	1 063 668	27 617	476 347

Konsernitason liikevoitto oli 17,0 meur ja 10,7 meur huonompi suhteessa edelliseen vuoteen – henkilöstökulut ja palveluiden ostot nousivat 30 meur

Lahden kaupunginkonsernin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	Muutos 2015/2014	Nettotuloslaskelma konserni vs emo
" Liikevaihto "	1 156 656	1 129 039	1 103 859	1 087 823	1 063 668	27 617	476 347
<i>Palkat ja palkkiot</i>	364 942	352 875	363 441	353 206	340 756	12 068	163 326
<i>Eläkekulut</i>	88 626	85 997	87 786	83 927	81 784	2 630	32 808
<i>Muut hlö sivukulut</i>	23 496	20 411	19 336	20 081	19 250	3 085	11 148
Henkilöstökulut yhteensä	477 065	459 282	470 563	457 214	441 790	17 783	207 283
Palvelujen ostot	301 659	288 135	280 759	266 143	285 166	13 524	28 270
Aineet,tarvikkeet ja tavarat	135 092	148 749	158 438	167 248	129 331	-13 656	110 474
Avustukset	63 405	54 241	53 818	48 748	43 658	9 163	4 647
Vuokrakulut	18 356	15 760	14 250	22 028	20 758	2 595	18 356
Muut toimintakulut	41 098	38 071	40 410	32 560	32 314	3 027	14 347
Toiminnankustannukset	1 036 676	1 004 239	1 018 239	993 941	953 018	32 436	383 378
Toimintakate	119 980	124 800	85 620	93 882	110 651	-4 820	92 970
Poistot	102 937	96 795	96 521	79 932	72 907	6 142	65 745
Tilikauden yli/alipariarviot	0	216	407	232	219	-216	0
Liikevoitto	17 043	27 789	-11 308	13 718	37 525	-10 746	27 224

Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

Lahden kaupungilla on konsernitasolla **10 500 työntekijää (+ 452)** ja ulkoistamisaste alhainen **26,47 %**

Lahden kaupunginkonsernin tuloslaskelma	2015	2014
Kustannusmassa (toimintakulut+poistot)	1 139 613	1 101 035
Ulkoistamisaste (konserni)	26,47 %	26,17 %
Henkilöstökulut (konserni)	477 065	459 282
Henkilöstökulut/hlö (= konserni)	45 434,76 ü	45 708,83 ü
Henkilöstökulut/hlö (= kaupunki)	42 911,09 ü	41 138,83 ü
Henkilöstö (konserni)	10 500	10 048
Henkilöstö(kaupunki)	6 287	6 074
Henkilöstö(tytäri- ja kuntayhtymissä)	4 213	3 974
Henkilöstön osuus tytäri- ja kuntayhtymissä (%)	40,12 %	39,55 %

Nettotulos konsernitasolla on lähes nolla

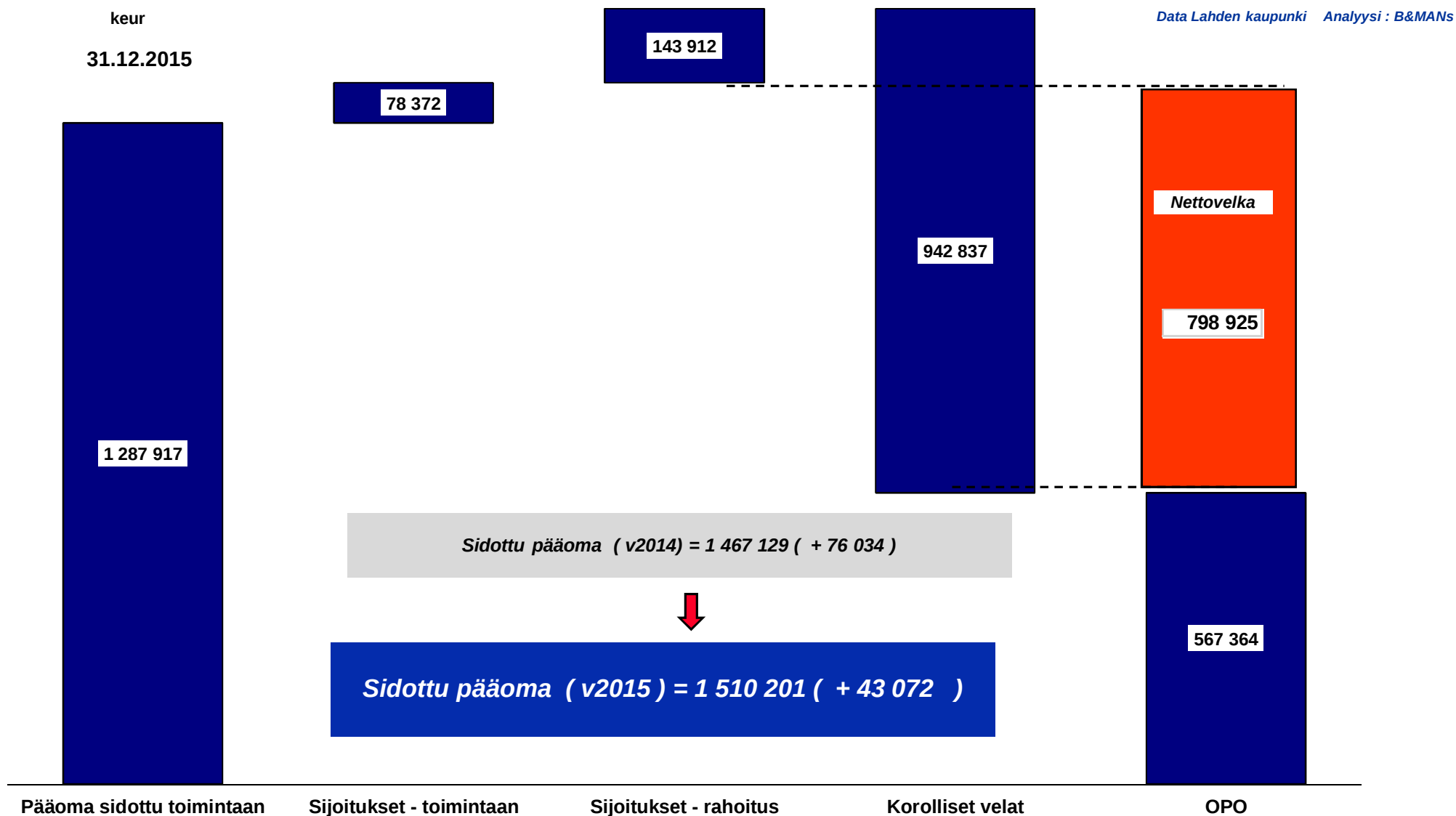
Lahden kaupunginkonsernin tuloslaskelma	2015	2014	2013	2012	2011	Muutos 2015/2014	Nettotuloslaskelma konserni vs emo
Liikevoitto	17 043	27 789	-11 308	13 718	37 525	-10 746	27 224
<i>Korkotuotot</i>	573	1 946	534	1 081	1 770	-1 372	-8 639
<i>Muut rahoitustuotot</i>	4 962	963	463	710	1 249	3 999	-6 102
<i>Korkokulut</i>	-20 896	-19 996	-18 425	-19 008	-15 369	-900	-7 445
<i>Muut rahoituskulut</i>	-401	-930	-884	-566	-596	529	561
Netto korot	-15 762	-18 017	-18 311	-17 783	-12 945	2 256	-21 625
Arvon alentumiset	-14	0	-44	-17	-16	-1	304
Netto tulos	1 268	9 772	-29 663	-4 082	24 564	-8 491	5 904

Lahden kaupunkikonsernin sidottu pääoma oli 1 510,2 meur - korollisia velkoja on 942 meur josta energian osuus on 310 meur.

Lahden kaupunki 2015	Perus kunta	Rahastot (+ myynti voitot)	Like- laitokset	Eli- minoinnit	Lahden Kaupunki	Arava toiminta	Lahden Energia Oy	Liiketoim. harjoittavat Oy muodossa	Kiinteistö toiminta	Säätiö toiminta	Kunta yhtymät	Eli- minoinnit	Lahden Kaupunki (konserni)
<i>Sidottu toimintaan</i>	257 068	20 185	271 953		549 206	190 537	350 752	257 606	5 993	256	75 535	-140 929	1 287 917
<i>Sijoitukset</i>	854 896	614	5 298	-263 176	597 632	572	59 283	18 539	0	450	6 618	-603 010	78 372
<i>Kassa</i>	91 599	111	5		91 715	4 592	2 932	16 478	539	207	36 753	0	143 912
<i>Sidottu pääoma</i>	1 203 563	20 910	277 256		1 238 553	195 701	412 967	292 623	6 532	913	118 906	-743 940	1 510 201
<i>Korolliset velat</i>	689 684	0	263 176	-263 176	689 684	223 677	310 757	218 695	0	0	23 893	-520 494	942 837
<i>Oma pääoma</i>	513 879	20 910	14 080	0	548 869	-27 976	102 210	73 928	6 532	913	95 013	-223 446	567 364

Lahden kaupunkikonsernilla on nettovelkaa 798,9 meur - nettovelan kasvu oli 42,6 meur

Lahden kaupunkikonsernin investoinnit olivat vuonna 2015 yhteensä 162,9 meur, siitä 76,8,3 meur investoinneista tehtiin kaupungin tyttäriin.

Toiminnan rahavirta oli 48,0 meur negatiivinen ja uutta lainaa otettiin 57 meur edestä

Lahden kaupunkikonserni				
Rahoituslaskelma	2015	2014	ERO 2015/2014	Konserni vs kaupunki
Vuosikate	104 711	107 136	-2 425	80 025
Satunnaiset erät	-493	2 990	-3 483	-8 678
Tilikauden verot	-2 642	-3 343		
Tulorahoituksen korjauserät	-875	-3 396	2 521	-1 023
Toiminnan rahavirta	100 701	103 387	-3 387	70 324
Investointimenot	-162 941	-148 020	-14 921	-76 750
Rahoitusosuudet inv.menoihin	4 582	2 291	2 291	175
Pysyvien vastaavien luovutustulot	9 661	9 986	-325	2 009
Investointien rahavirta	-148 698	-135 743	-12 955	-74 566
Toiminnan ja investointien rahavirta	-47 997	-32 356	-16 342	-4 242
Antolainasaamisten lisäykset	-3 319	-3 572		69 426
Antolainasaamisten vähennykset	138	317		-35 286
Antolainauksen muutokset	-3 181	-3 255		34 140
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	132 724	185 231		105
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-65 083	-67 775		-15 067
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-10 607	-53 668		-9 953
Lainakannan muutokset	57 034	63 788		-24 915
Oman pääoman muutokset	4 592	552		552
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 678	-185		-26
Vaihto-omaisuuden muutos	-2 192	-6 912		-2 221
Saamisten muutos	359	5 612		-7 384
Korottomien velkojen muutos	7 147	-1 941		5 632
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 992	-3 426		-3 999
Rahoituksen rahavirta	65 437	57 659		5 778
Rahavarojen muutos	17 440	25 303		1 536
Rahavarat 31.12.	143 912	128 760		
Rahavarat 1.1.	126 472	103 459		
Rahavarojen alkusaldon korjaus 1.1.	-2 288	0		0

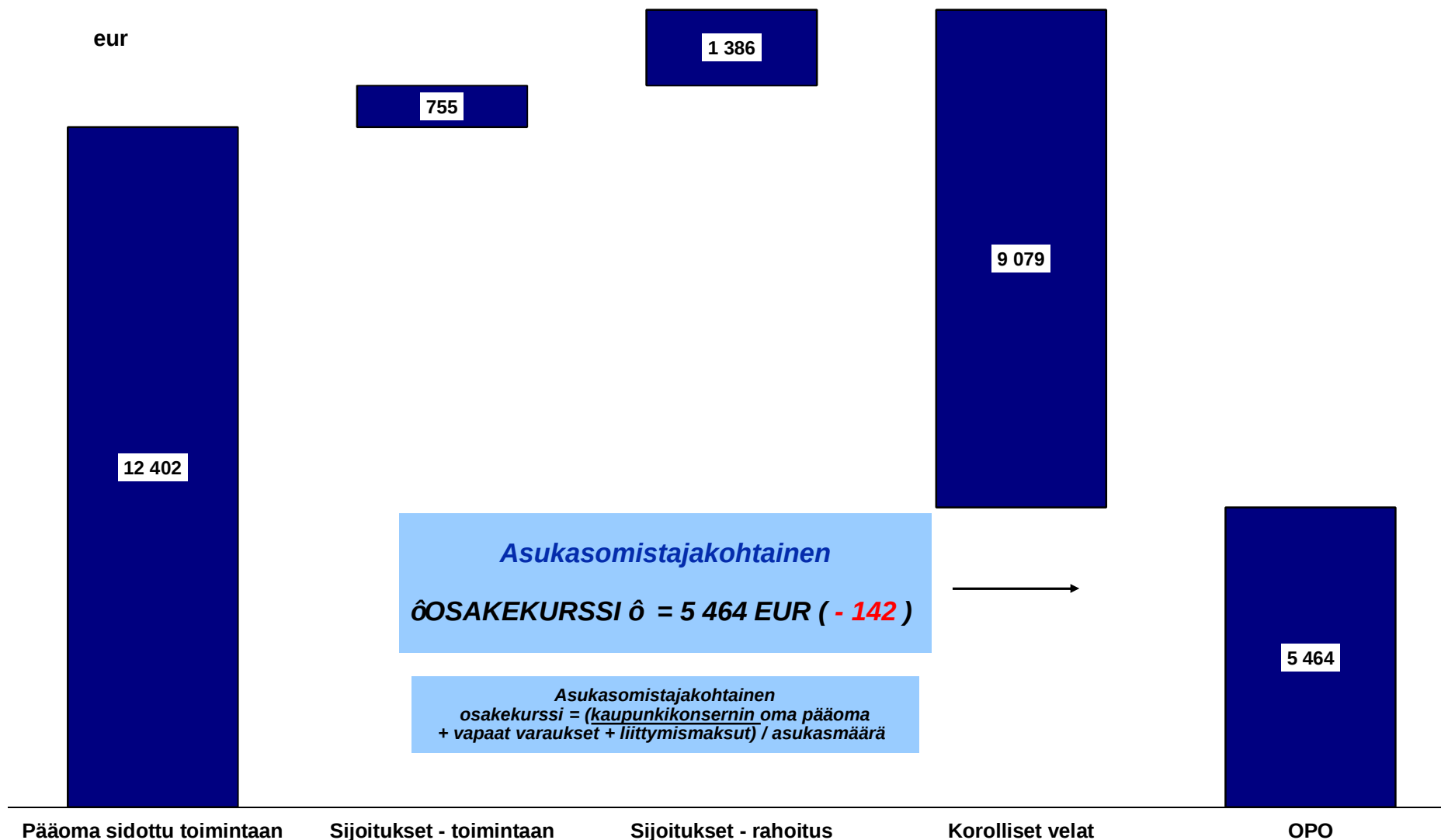
Data Lahden kaupunki Analyysi : B&MANs

Sisältö

- Tausta ja tavoitteet
- Lahden kaupunki 2011-2015
- Lahden kaupunkikonserni 2015
- **Lahden kaupunkikonserni - yhteenveto**

Lahden *asukasomistajan* nettovarallisuus oli vuoden 2014 lopussa 5 464 eur – **korollisia velkoja oli 9 079 eur /asukas** kaupunkikonsernitasolla - eli kaupunkikonserni sitoo pääomia 14 543 eur / asukas

31.12.2015

Lahden kaupunkikonserni – Kaupunkikonserni on velkaantunut ja lähivuosina joudutaan ottamaan lisää velkaa investointien takia.

- **Konsernitason liikevoitto oli 17 miljoonaa euroa, joka jäi 10,7 miljoonaa euroa edellisvuotta heikommaksi.**
- **Nettotulos oli 1,3 miljoonaa plussalla.**
- **Konsernin toimintakustannukset kasvoivat 32,5 miljoonaa euroa. Eniten kasvoivat henkilöstökulut (17,8 miljoonaa) sekä palvelujen ostot (13,5 miljoonaa).**
- **Palvelujen ostojen kasvua selittävät muun muassa erikoissairaanhoidon sekä sosiaali- ja terveystoimialan oman toiminnan menokasvut.**
- **Lahden työttömyysaste oli viime vuoden lopussa peräti 19,5 prosenttia, joka näkyi kunnallisen työmarkkinatuen maksuosuuden kasvuna.**
- **Kun verrataan konsernin asukaskohtaisia kokonaiskustannuksia, Lahti on suurten kaupunkien joukossa kallein: kustannukset ovat 11 025 euroa asukasta kohti. Esimerkiksi Jyväskylässä vastaava luku on 9 265 euroa.**
- **Noin kolmasosa konsernin 942 miljoonan euron lainakannasta on kiinni Lahden Energia Oy:ssä, joka teki viime vuonna 170,3 miljoonan liikevaihdon. Emokaupunki imee energiayhtiön lainasta vuosittain korkoa.**
- **Kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran mukaan lähivuosina on tarkoitus nostaa Energiasta ulosotettavan osingon tasoa vähitellen. Lahti-konsernin ulkoistamisaste eli palveluostojen osuus ulkopuolisilta oli 26,5 prosenttia, joka on suurten kaupunkien vertailun keskitasoa**

Lahden kaupunkikonserni – Kaupunki on yhä riippuvaisempi valtionosuuksista. Bruttoveroaste suurten kaupunkien korkein.

- Noin kolmasosa konsernin 942 miljoonan euron lainakannasta on kiinni Lahden Energia Oy:ssä, joka teki viime vuonna 170,3 miljoonan liikevaihdon.
- Emokaupunki imee energiayhtiön lainasta vuosittain korkoa. Kaupunginjohtaja Jyrki Myllyvirran mukaan lähivuosina on tarkoitus nostaa Energiasta ulosotettavan osingon tasoa vähitellen.
- Lahti-konsernin ulkoistamisaste eli palveluostojen osuus ulkopuolisilta oli 26,5 prosenttia, joka on suurten kaupunkien vertailun keskitasoa.
- Lahti keräsi viime vuonna 20,25 äyrillä verotuloja kaikkiaan 392,6 miljoonaa euroa, jossa on kasvua vain 1,8 prosenttia edellisvuoteen. Eniten harmaita hiuksia aiheuttaa kunnallisveron heikko tuotto: se kasvoi ainoastaan 1,8 miljoonalla eurolla.
- Tätä selittää ennen kaikkea korkea työttömyys. Viimeisten lukujen valossa työllisyys on hieman parantunut. Tämän johdosta tulopohjan vahvistumisen suhteen on nähtävissä pientä helpotusta.
- Veroasteiden korotukset kasvattivat kiinteistöveropottia 32,4 miljoonaan euroon. Yhteisöveron tuotto kasvoi hieman 23,5 miljoonaan euroon. Yksi veroprosentti tuo Lahden kaupungille 16,8 miljoonaa euroa.
- Emokaupunki sai nettovaltionosuuksia eli verotulojen tasauksen jälkeen kanavoitavia rahoja viime vuonna 157,7 miljoonaa euroa, joka oli 8,4 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Lisäksi 68,8 miljoonaa kanavoitiin suoraan muualle konserniin, muun muassa yhtiöitettyyn ammattikorkeakouluun.

Lahden kaupunkikonserni – Kaupunki on yhä riippuvaisempi valtionosuuksista. Bruttoveroaste suurten kaupunkien korkein.

- Lahden laskennallinen bruttoveroaste 36,9 on suurten kaupunkien vertailun korkein.
- Esimerkiksi Turussa se oli 34,5, Jyväskylässä 34,9 ja pääkaupunkiseudun kunnissa keskimäärin noin 25.
- Lahti on siis hyvin riippuvainen valtion rahoituksesta.
- Kaupunki kamppailee myös henkilöstön korkeiden sairauspoissaolojen kanssa. Viime vuonna poissaoloja oli keskimäärin 16,2 kalenteripäivää työntekijää kohti.
- Lahdessa on kuusi taseyksikköä, jotka tekivät 97,5 miljoonan euron liikevaihdolla 3,7 miljoonan euron nettotuloksen.
- Arvio : **KL-arvosana: 6+**
 - Korkea työttömyys on heikentänyt kunnallisveron tuottoa ja lisännyt avustusmenoja.
 - Emokaupungin toimintaa voisi verrata holding-yhtiöön, sillä se ottaa lainaa markkinoilta ja vivuttaa sitä konsernin tytäryhtiöille.
 - Lähes puolet sijoituspääomasta on kiinni tyttärissä.
 - Lahden väkiluku kasvanut hitaasti. Kuntaliitos Nastolan kanssa toi uuteen Lahteen lähes 15 000 asukasta.

Lahden kaupunkikonsernin B&MANs tunnusluvut

2014

			(Korolliset) konsernilainat/ eur asukas	Netto- varallisuus/ eur asukas	Konsernin kokonais- kustannukset/ eur asukas	Ulkoistamis- aste (%)	Bruttovero (%)	Sidottu pääoma eur asukas
Asukkaita								
612 600	1	Helsinki	7 941,06 €	15 567,64 €	9 916,20 €	26,77 %	24,33	23 508,70 €
265 646	2	Espoo	8 251,21 €	9 524,69 €	8 900,11 €	37,39 %	22,35	17 775,90 €
223 004	3	Tampere	5 627,79 €	6 207,38 €	10 401,47 €	24,34 %	32,83	11 835,17 €
210 720	4	Vantaa	9 460,56 €	5 379,25 €	10 159,33 €	36,92 %	25,93	14 839,81 €
196 194	5	Oulu	4 445,37 €	7 224,33 €	9 259,82 €	22,23 %	33,26	11 669,70 €
183 991	6	Turku	6 755,68 €	5 713,48 €	10 179,17 €	22,50 %	34,87	12 469,16 €
135 780	7	Jyväskylä	8 106,45 €	3 433,23 €	9 259,96 €	19,71 %	34,52	11 539,67 €
107 562	8	Kuopio	8 193,97 €	3 873,65 €	10 376,90 €	24,35 %	34,89	12 067,62 €
103 811	9	Lahti	8 526,37 €	5 606,32 €	10 606,15 €	26,17 %	35,71	14 132,69 €
86 477	10	Kouvola	3 848,23 €	4 178,84 €	9 142,44 €	25,74 %	34,89	8 027,07 €

2 125 785

2015

			(Korolliset) konsernilainat/ eur asukas	Netto- varallisuus/ eur asukas	Konsernin kokonais- kustannukset/ eur asukas	Ulkoistamis- aste (%)	Bruttovero (%)	Sidottu pääoma eur asukas
Asukkaita								
629 200	1	Helsinki	7 964,52 €	15 808,35 €	10 076,93 €	27,30 %	24,33	23 772,87 €
269 496	2	Espoo	10 011,32 €	9 468,78 €	9 344,48 €	38,80 %	22,91	19 480,10 €
225 154	3	Tampere	5 370,77 €	6 182,16 €	10 235,90 €	24,87 %	32,56	11 552,94 €
214 530	4	Vantaa	9 741,63 €	5 165,18 €	10 357,05 €	36,50 %	26,35	14 906,81 €
	5	Oulu						
185 810	6	Turku	6 827,48 €	5 591,89 €	10 281,22 €	23,52 %	34,50	12 419,37 €
137 368	7	Jyväskylä	7 869,17 €	3 357,73 €	9 265,25 €	21,33 %	34,88	11 226,90 €
	8	Kuopio						
103 846	9	Lahti	9 079,19 €	5 463,51 €	11 025,02 €	26,47 %	36,93	14 542,70 €
	10	Kouvola						
1 765 404		Keskiarvo (aritmeettinen)	8 123,44 €	7 291,09 €	10 083,69 €	28,40 %	30,35	15 414,53 €